

E-veselības loma veselības nozarē. E-veselības projektu virzība

Daiga Behmane

Veselības ekonomikas centra direktore

22.11.2010.

VESELĪBAS EKONOMIKAS CENTRS

E-veselība ES izvirzīta kā viens no galvenajiem instrumentiem veselības aprūpes kvalitātes, piekļuves un drošības veicināšanā

- **Eiropas Padomes 01.12.2009. "Secinājumi par drošu un efektīvu veselības aprūpi, izmantojot e-veselības sistēmu"**
<http://www.vec.gov.lv/docs/new2009/2009.12.22-01.pdf>
- **Spānijas prezidentūras laikā š.g. 15.martā pieņemtā deklarācija par Eiropas valstu sadarbību e-veselības jomā „E-Veselība 2010”**
<http://www.ehealthweek2010.org/sala-de-prensa/prensa/conference-declaration-european-co-operation-on-ehealth>
- **Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvas par pacientu tiesību piemērošanu pārrobežu veselības aprūpē virzība – pašlaik norit satura saskaņošanas process**

Ko sniegs e-veselības ieviešana I

- **Efektivitāte** – samazinās izmaksas gan valstij, gan arī nozares profesionāļiem
- **Uzlabota kvalitāte** – labāka ārstniecības kvalitāte, kas saistīta ar labāku pieeju informācijai pacientam un ārstam
- **Uz pierādījumiem balstītas izmaiņas** – uzlabojumi ir izmērāmi un precīzi novērtējami
- **Iespējas pacientiem aktīvi piedalīties** ārstēšanas procesā, nodrošinot pacientam piekļuvi saviem medicīniskajiem datiem
- **Jaunas attiecības starp pacientu un ārstu**, kas balstītas uz sadarbību un partnerību

Ko sniegs e-veselības ieviešana II

- **Izglītība gan pacientiem, gan ārstiem** atbilstoši viņu vajadzībām
- **Iespējas efektīvai informācijas apmaiņai** starp veselības nozares iestādēm
- **Paplašināta veselības pakalpojumu pieejamība** – konceptuāli un ģeogrāfiski
- **Ētikas un informācijas drošības jautājumu aktualizācija** – datu pieejamība rada jaunas ētiska rakstura problēmas, kuras ir jārisina
- **Vienlīdzīga pieeja** – e-veselība nedrīkst paplašināt “digitālo plaisu”(digital divide), tai jānodrošina vienlīdzīga un taisnīga pieeja visiem veselības pakalpojumiem, tai skaitā e-pakalpojumiem

Izmaiņas, ieviešot e-veselību

- **Informācijas apstrādi veselības jomā var sadalīt 3 plūsmās:**
  - **Klīniskās informācijas** plūsma (ārstniecības dati)
  - **Administratīvās informācijas** plūsma (darba grafiki, pieraksti un tml.)
  - **Finanšu informācijas** plūsma
- **E-veselība ietekmē visas šīs informācijas plūsmas**

Izmaiņas klīniskās informācijas plūsmā

- **No papīra uz elektronisku informācijas apmaiņu**

Ieguvumi

Ārstam: vienota, ticama, savlaicīgi pieejama informācija par pacientu ārstniecības vajadzībām

Ārstniecības iestādei: mazāk atskaišu, statistika tiek iegūta tieši no centrālajām sistēmām

Pacientam: pieeja informācijai par savu veselību, labāka ārstēšanas kvalitāte

Valstij: iespēja operatīvi uzraudzīt medicīnisko situāciju valstī/ valsts iedzīvotāju veselību

- **Daļa administratīvās informācijas tiek padarīta pieejama pacientiem un citām ārstniecības iestādēm** (pieraksts, darba grafiki)

Ieguvumi

- **Ārstam:** reģistratūra, kas strādā 24x7
- **Ārstniecības iestādei:** papildu pakalpojumu pārdošanas kanāls
- **Pacientam:** plašākas izvēles iespējas, izvēloties pakalpojuma sniedzēju
- **Valstij:** operatīva informācija par pakalpojumu pieprasījumu valstī

Izmaiņas finanšu informācijas plūsmā

- **Tiks izveidota vienota un elektronizēta maksājumu informācijas apmaiņas shēma starp pakalpojumu sniedzējiem un maksātājiem**

Ieguvumi

- **Ārstniecības iestādes:** atbrīvojas no nepieciešamības veikt sarežģītas apmaksas nosacījumu pārbaudes, samazinās apstrādes izmaksas
- **Maksātājiem:** samazinās ar apmaksu saistītie riski un ir iespēja samazināt nepieciešamo rezervju apjomus
- **Pacientam:** ērtāka norēķinu kārtība, automātiski norēķini ar VNC, apdrošinātājiem, VID, bankām u.c.

E-veselības sociālekonomisko ieguvumu pētījumi

- **e-veselības ieviešana potenciāli par:** 22% uzlabo medicīniskā personāla darba efektivitāti; 33% samazina pacienta neierašanās gadījumus; 16% samazina gaidīšanas laiku uz ambulatoro aprūpi; 48% optimizē laboratorijas izmeklējumus; 99% samazina nozaudētos radioloģijas izmeklējumus (*Gartner Group pētījums „eHealth for Healthier Europe, 2009”*)
- **Sociālekonomiskie ieguvumi līdz 400% gadā 4-9 gadu laikā** (*EK pētījums "The socio-economic impact of electronic health record (EHR) and ePrescribing systems in Europe and beyond", 2009*)

VEC vadītie ERAF līdzfinansētie e-veselības projekti (2009-2013)

- Elektroniskās veselības kartes un integrācijas platformas informācijas sistēmas izveide, 1.posms
- Elektroniska apmeklējumu rezervēšanas izveide (e-booking), veselības aprūpes darba plūsmu elektronizēšana (e-referral) - 1.posms, sabiedrības veselības portāla izveide, informācijas drošības un personas datu aizsardzības nodrošināšana
- Elektronisko recepšu informācijas sistēmas izveides 1.posms

Elektroniskās veselības kartes un integrācijas platformas informācijas sistēmas izveide, 1. posms

- **Integrācijas platformas izveides mērķis ir** radīt vidi, kurā tiks nodrošināta informācijas apmaiņa starp dažādām informācijas sistēmām, t.sk. privātprakšu un valsts informācijas sistēmām, samazinot ar e-veselības jomu saistītās izmaksas gan ārstniecības iestādēm, gan veselības nozares iestādēm
- **Elektronisko veselības karšu sistēmas (EVK IS) izveides mērķis ir** radīt vienotu datu bāzi, kurā tiks uzkrāti dati par pacientiem sniegtajiem e-veselības pakalpojumiem, lai vienuviet nodrošinātu šo datu pieejamību gan pašam pacientam, gan ārstniecības personām no dažādām ārstniecības iestādēm, kas piedalās konkrētā pacienta ārstēšanā
- **EVK sniegs ārstam iespēju saņemt** pilnīgāku informāciju par pacientu (uzlabosies ārstēšanas kvalitāte), nozares vadībai ir iespēja centralizēti iegūt informāciju, samazinot ārstiem aizpildāmo atskaišu apjomu

Elektroniska apmeklējumu rezervēšanas izveide (e-booking), veselības aprūpes darba plūsmu elektronizēšana (e-referral) - 1.posms, sabiedrības veselības portāla izveide, informācijas drošības un personas datu aizsardzības nodrošināšana

- **Projekta mērķi ir:**
  - **palielināt ārstu darba produktivitāti**, uzlabot informācijas apriti un informācijas pieejamību ārstniecības procesa laikā, pēc iespējas vairāk atslogojot ārstus no administratīvā darba, t.sk., efektīvizējot finanšu administrēšanu
  - **palielināt veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību**, samazināt pacientu un ārstu nelietderīgi patērēto laiku, palielināt pacientu informētību par veselības jautājumiem un motivāciju sekot līdzi savai veselībai, izveidot pacientiem un ārstiem pieeju personalizētai informācijai un elektroniskiem pakalpojumiem
  - **nodrošināt vienotu pieeju informācijas drošībai** un personas datu aizsardzībai ārstniecības iestādēs

Elektronisko recepšu sistēmas izveides 1.posms

- **Projekta mērķi ir:**
  - **ārstiem nodrošināt efektīvāku recepšu izrakstīšanas procesu un sniegt vairāk informācijas par to, kā pacienti lieto medikamentus**
  - **nodrošināt ārstus un pacientus ar pilnīgāku un objektīvāku informāciju par medikamentiem**
  - **valsts institūcijām nodrošināt labāku uzraudzību un informāciju par medikamentu apriti**
  - **efektivizēt finanšu administrēšanu aptiekās**

VEC e-veselības projektu arhitektūras vadlīnijas

- **Vadlīnijās izklāstīta VEC projektos realizējamo informācijas sistēmu funkcionalitāte un sadarbība ar citām veselības nozares un valsts informācijas sistēmām**
- Pieejamas www.vec.gov.lv sadaļā “E-veselība”

Informācijas drošības pasākumu ieviešanas metodika

- **Izstrādāta metodika informācijas drošības un personas datu aizsardzības politikas ieviešanai stacionāros, veselības centros un ģimenes ārstu praksēs**
- Ārstniecības iestādēm ir iespējams to saņemt, nosūtot e-pastu uz seminars@vec.gov.lv (norādot ārstniecības iestādi, kontaktpersonas vārdu, uzvārdu, amatu, tālruņa numuru)

E-pakalpojumi ārstniecības iestādēm

- **E-veselības pilotprojekta ietvaros izstrādāti e-pakalpojumi ārstniecības iestādēm, pašlaik elektroniski var saņemt:**
  - **Latvijas Republikā reģistrēto zāļu sarakstu;**
  - **Kompensējamo zāļu sarakstu;**
  - **Manipulāciju klasifikatoru.**

Vairāk informācijas par pakalpojumiem www.vec.gov.lv sadaļā "E-veselība"

E-pakalpojumi iedzīvotājiem

- **E-veselības pilotprojekta ietvaros izstrādāti e-pakalpojumi iedzīvotājiem, pieejami www.latvija.lv:**
  - **Mani valsts apmaksātie veselības aprūpes pakalpojumi;**
  - **Mani dati cukura diabēta pacientu reģistrā;**
  - **Manu jaundzimušo bērnu dati;**
  - **Mans ģimenes ārsts.**

- **Aktuāli risināmie jautājumi e-veselības ieviešanai**
  - **normatīvo aktu izmaiņas**
  - **standartu izstrāde (darba grupas izveide)**
  - **veselības aprūpes pakalpojumu saraksta pārskatīšana (darba grupas izveide)**
  - **iestāžu IS integrācija ar centrālajām informācijas sistēmām**
  - **informācijas drošības jautājumi**

Kontaktinformācija

Duntes iela 12/22

Rīga, LV 1005

Tel.: 67501590

Fax.: 67501591

E-pasts: info@vec.gov.lv

Mājas lapa: www.vec.gov.lv

